

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén (Mária-főház) a hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az „ELLENZÉK” előfizetési díja:

Egész évre 16 frt v. 32 korona. Negyedévre 4 frt v. 8 korona.
Félévre 8 frt v. 16 korona. 1 hónapra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr., vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon sz.: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz.: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Bekam sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 forint.

nyilvántartási díjak: garmond sora után 30 krajczár fizetendő.

ELLENZÉK.

Samassa József.

A Dobó István vitézei vére hullásával megszentelt Eger polgársága nevezetes jubileumot ül. Most ünnepli nagynevű érseke: Samassa József érseki működése megkezdésének 25 esztendő évfordulóját.

A magyar közéletnek a fatalismus egykedvűségébe sppedt sivárságát alig jellemezhetné jobban valami, mint az a tény, hogy ez a jubileum ugyszólván hullámokat sem vet az egri egyházmegye határain túl. De ez jellemzi egyszersmind leghivebben azt a napjainkban valóban ritka szerénységet, a melylyel az ünnepeket férfiu mintegy kitérni látszik egy nagyobb arányu ünnepeztetés megtiszteltetésé elől.

Vajjon hányan vannak korunkban, a kiket Samassa helyén nem kapna el a dicsőség mámorító láza és vajjon ki maradna teljesen ment az ő helyén a hivatkozás ama kísértéseitől, a melyeknek a stoicizmus felemelő nyugalmával állott mindenha ellent Eger érseke?!

Am nem kell valami kiválóan éles hallásu képességgel rendelkezünk arra, hogy a kiváló főpásztornak az ünnepeztetés kísértéseivel szemben tanusított nagyfokú özmérséklete daczára, meghallhassuk azokat a disharmonikus hangokat, a melyek az ünnep napján a vád és gáncs szavait röpitik az egri érseki palota boltíveire alá. A nagy férfiu jubilaris pásztorlevele nem tesz a vád és gáncs embereinek. E miatt illetik szemrehányással a jubiláló érseket azok, a kik különben minden földi batalom irányában csak egy kötele. séget ismernek: a férfiatlan servilismus néma megadását, az önértetlen magasztalás gyáva megalázkodását.

Pedig ha volt is Samassa életének sok olyan mozzanata, a melyben nem közönséges jelentőségében domborodott ki ennek a nagy embernek tudásában, jótékonyágában és közéleti eredményekben egyként kiváló egyénisége: még azok felett is messze kimagaslik és mint fényoszlop világít az a pásztorlevél, a mely az érseki jubileum alkalmát a nemzet emlékeztetésében örökre fenntartani leszen hivatva.

Stylusban előkelő, tartalomban magvas és hatásában éppen ezért elragadó műve ez Samassának, a ki különben is az első helyet foglalja el nyelvvezete tömörségével és gondolkodása mélységével főpapjaink között.

No de persze, meg van az nagy hibája Samassa e megnyilatkozásának is, a mi bizonyos körökben mindig hibáján rovatott fel az érseknek magának. Önálló mer lenni vélekedésében és nem reflektál a hatalom kegy-mosolyaira.

Hát hogy is ne fogadtatnék meg-ütkezésével az ilyesmi azok körében, a kik már képzelni sem tudnak más álláspontot, mint a mit a hatalom parancsszava szab elejükbe és a kik az ő elenyésző törpességük siralmas tudatában a fetis-imádó komoly tiszteletével tekingetnek fel közéletünk bettli nagyságaira!

Ezelőtt a társaság előtt valóban könnyű dolog compromittálnia magát Samassának, a mikor elég merész papirra vetni az efféle clavult gondolkodásra valló axiomákat:

„Igazság nélkül pedig üdvös államélet nem gondolható. E nélkül nem a becsület, de az érdek lesz mindenben döntő s felülkerekedvén az érdekek általános uralma és hajszája, minden jogbiztonság meginog a kötele. ségérzt ébrentartására a büntetés félmele hatástalannak bizonyul.”

Hát nem merénylet-e ennek hirdetése a Bánffy-uralom kizárólagossága ellen, a mely fennállása alapkövéül az érdeket tiszteli?!

És az a naiv főpap még meg sem áll a kellemetlen elvi kijelentések ily nagy általánosságban való formulázásánál, hanem a nélkül, hogy csak czélzást is látszanék tenni a konkrét viszonyokra, hirdetni meri, hogy:

„A kormányzatot nem az önzés, hanem az igazság szellemének kell áthatnia, egyesek vagy csak egytöredék szolgálatára nem szabad szorítkoznia.”

Hát ezekre csakugyan nem mondhatni egyebet az uralkodó kormányzati szellem szempontjából, minthogy egyoldalú felfogás megnyilatkozása. De a szellemesség által biztosítható hatás kedvéért még meglehet e miatta legmagyarabb és épen szabadelvűsége miatt papársai körében is ugyszólván elszigetelve álló főpapot egy kis ultramontanizmussal is gyanusítani. Olyan jól is áll pl. ez épen attól a laptól, a mely épen az előtte való napon bizonyos ostentatíóval közölte egy másik főpásztornak az ultramontanizmussal való rokonságot már valóban meg nem tagadható nyilatkozatait.

És ennél már csak épen az lehet frappansabb hatásu, hogy hazafiságot

emlegessen a Kossuth Lajos temetésén jelen volt nagy lelkipásztor előtt annak a kormányelnöknek sajtója, a ki megugrott a hazafiui gyász kötelességének a teljesítése előtt.

Am elismerjük, hogy méltatlan dolog tőlünk, szemben Samassával, ha az ő kiváló egyéniségének akarván tiszteletünk hervadatlan virágait átnyujtani, szót vesztegetünk azokra a gyerekesen löha hetvenkedésekre, a melyekkel a kormány-sajtó egyes organumai, az ünnep harmonijának megzavarására számítvá épen most mulatgatják magukat.

Erre valóban nincs szükség.

Még a depraniatio korszakának 22-ik esztendejében sem vagyunk ott hála Istennek, hogy egy Samassát védelmezniük kelljen apró subventiosok esetlen támadásai ellenében. Megvédi őt minden irányban az a dicső mult, a melynek egyik nevezetes fejezetére ma tesszik rá a zárkövet Eger városában.

Sokan gyűlnek ott össze a nevezetes alkalomra, hogy mint egy új Cassandráut, akként hallgassák a dicső érsek fenséges intelmeit.

Részünkről azzal a mély tisztelettel, a mely Eger felé vezet ma a becsületes hazafiak érzelmeit, egy főhással bocsátjuk az agg egyházfő hosszú és zavartalan boldogságaért imánkat az Ég Urához:

Vajha vonná meg tőle az Ur azt az elégtételt, a mely a Cassandráknak eddig osztályrészül jutott s adná meg neki áldásos élete megérdemelt jutalmait ama másikat, a mely intelmei népe által való meghallgatásában és követésében jelentkezik.

Dr.

Politikai hir.

Egy polemiahoz. Róánk, erdélyiekre, nem minden érdektől az a polemia, a mely a „Hazánk” és a Bánffy Dezső legszenélyesebb lapja között Bánfy Dezső főispáni működése felől indult meg. A „H—k” ugyanis a Daseffy-ügygel kapcsolatban felderítette Bartha Miklósnak az „Ellenzék” 1891 évi folyamában megjelent ama cikkait, a melyek a Szolnok-Dobokamegyében Bánffy Dezső főispánsága idején felburjánzott korrupcióval foglalkoztak s oda concludáltak, hogy Bánffy Dezsőnek, mint főispánnak Szapáry gróf minisztersége idején bekövetkezett menesztését első helyen ez a korrupció idézte elő. A „M. U.” a „H—k” által reprodukált

e közleményekre egy pár tőle már megszekott Krafftusdruck megfelelő elropogtatása után, a Budapesti Hirlap egy régi cikkének reprodukálásával válaszolt. Ez a cikk Bánfy Dezsőnek a „B. H.” idézése után czélzott e rehabilitációjára könnyen válaszolunk. Nem beszélünk arról, hogy Bartha Miklósnak a „H—k” által reprodukált cikkei Bánffy Dezsőnek, a dobokai főispánnak a tényeivel foglalkoztak, míg a „B. H.” elismerése a besztércei működésnek szolt. Ilyen csekélysegeket a Gajáry Ödön ur lapja nem tartozik figyelembe venni, nem is figyelmeztetjük tehát reá. Hanem e helyett kérdezzük tőle valamit. Egyszerűen azt t. i., hogy valija-e tehát a „M. U.” azt, hogy a „Budapesti Hirlap”-nak, mikor Bánffy Dezső főispáni bukását a kormány nemzetiségi politikája megváltozásával hozta kapcsolatba — igaz volt?!

Mert ez volna a punctum saliens. Am ha a Budapesti Hirlapnak igaz volt, akkor a kormány nemzetiségi politikájának ama megváltozásában része volt a szabadelvűpártnak is. az ő mindenféle nagy és apró szentjeivel, tehát Gajáry Ödön urral együtt. Mi legalább soha se hallottuk azt, hogy Gajáry ur azt a megváltozott nemzetiségi politikát, a mely miatt Bánffy Dezső mint főispán állítólag demissionálni volt kénytelen, desavonálta, meglagadta volna. Így tehát Gajáry ur is, a szabadelvű párt is hozzájárultak a Szapáry gr. nemzetiségi politikájához és az által a Bánffy Dezső eljétséhez. Am, hogy történt mégis, hogy később ugyanaz a szabadelvű párt házelnökül választá, ma pedig miniszterelnökül tisztelet Bánffy Dezsőt? Hisz ha igaz, a mit a „B. H.” 1891-ben mondott és a „M. U.” most a mellett látszik bizonykodni, hogy igaz, hát akkor Szapáry és Bánffy Dezső, mint két ellentétes irány képviselői szemben kellett, hogy álljanak egymással. A tény azonban az, hogy ők egy táborban voltak egymással. Tehát vagy nem lehet igaz, hogy Bánffy Dezső, mint főispán a nemzetiségi politika változott irányzatának volt az áldozata. Vagy pedig igaz, de akkor érthetetlen, hogy Bánffy Dezső bár ennek daczára nem ment oppositíóba, hanem beállott egyik seregajtónak a Szapáry Gyula gr. háta mögé és még érthetlenebb, hogy a szabadelvű párt, a mely támogatta a Bánffyt skártól Szapáryt, mint támogathatta később a vele ellentétes irányt képviselő Bánffy Dezsőt. Am épen ezekben az érthetlenségekben van megfejtve politikai életünk ama feneketlen hazugsága, a melylyel a szabadelvű párt és

az ő mindenféle új és apró szentjei immár huszonhárom év óta mérgezik a parlamentarismus szervezetét.

A revizió.

Páris, okt. 29.

Valamennyi lap a semmitűszék tárgyalásával foglalkozik, mely csak a vezérkari lapoknak nem tetszik. A Figaro így ír: Ha a semmitűszék felhökbe burkolódnék és titkosan tárgyalt volna, — azt lehetett volna mondani, hogy ép úgy téved, mint a hadbíró. Így azonban tárt ajtók mellett kutatják át az ügyet és hozza meg bizonyítékait és így a nagyközönség is ítéltet.

Páris, okt. 29.

Jean Hess folytatja a Matin-ban az Ördög-sziget táján tett kutatásainak leírását és azt mondja, hogy lehetetlen az Ördög-szigetet megközelíteni, mert az őrknek meg-hagyták, hogy minden partraszállási kísérletet hivatásan meg azzal, hogy a parttól három mértföldnyire minden hajóra rállanak. Hess közli, hogy Roverdeau guyanai kormányzó azt a megjegyzést ejtette el, hogy Dreyfust már nem a bekerített helyen tartják fogva, hanem ezellában. Roverdeau kifogásolta, hogy Dreyfusnak ottlété első két esztendejében megmagyarázhatatlan szabad-síngot engedtek. Hess közli, hogy Dreyfus érintkezett egy cayennesi lakóssal, de ennek azt az ajánlatát, hogy kísérletet tesz megszabadítására, nem fogadta el.

Tüntetés a folyosón.

D. u. három órák a tárgyalóterembe nagy lármá hallatszott be a folyosókról. Mindenféle zagyva kiáltásokat lehetett hallani. A dolog úgy esett, hogy a szigorú óvintézkedések ellenére egymásután észrevétlenül sok nacionalista és antisemita lopódzott be a folyosóra. Mikor már vagy kétszázan lehetettek, végigvonultak a folyosókon és hangosan rikácsolták:

— Éljen Drumont, éljen a hadsereg, veszenek a zsidók!

A tüntetőkhöz csatlakozott az a közönség is, mely megjelent a fenytő rendőrbiroság ülésén. Ott ugyanis Guériu antisemita vezér ügyét tárgyalják, a ki a minapi tüntetés alkalmával megvert egy rendőrbiztost.

Az igazságügyi palota egyik tisztje haladéktalanul bezárt a kapukat, nehogy az utcából újabb tüntetők jussanak be a palotába. A folyosókon rekedt tüntetőket a rendőrség körülvette és kivetelte a palota elől. Ott aztán megtelepedtek és kíváncsi járókelőkkel megszorodva, addig ordiboltak, míg lovasrendőrök és igazságügyi őrk szét nem verték a lármás tömeget. A mikor a semmitűszék ülése véget ért, mindentűt teljes volt a csend.

Horvát Boldizsár.

— 1822—1898. —

Budapest, október 28.

Hosszas szenvedés után tegnap délután zárta le örökre szemeit Horváth Boldizsár, közéletünknek kimagasló alakja.

Különbe, hogy az ember, mikor meglepi az élet őszkora, csudálkozik azon, hogy vére lecsöndesül, érzékei kifáradtak. Egész erejéből azon volt, hogy kiélvezze magát s jóllakják a természet lakomáján s bámul, hogy egyszerre ebéd után van, az asztaltól fel kell állni, helyt adni a hátuljövőknek, kiknek több az étvágyuk s kik még nem koptatták el fogaikat.

Valamikor magam is ott ültem az asztalnál s ugyancsak koptattam állkapcsaimat. En nem panaszkodom: eleget éltem.

— Jól éreztem magamat s méltányolni tudtam az élet örömeit. Talán nagyon is. Voltak jó barátaim, szeretőim, gyöngéd pillanataim. Ittam a reménység poharából s takarosán becsiptem tőle.

Egyszer aztán államra tette kezét, hideg kezét, egy láthatatlan alak s azt sugta a fülembe, hogy elég volt a mulatságból, állj fel, vonulj hátra s készülj, mert anyád, a természet hív magához.

Egy pillanatra megdöbbsentem. Nem számítottam rá, hogy ilyen korán szolitának haza. Aztán eldobtam a poharamat, kirugtam magam alul a széket, s azt mondtam: gyertek.

Most itt ácsorgom anyám előszobájában kün a letarolt mezőkön és várom, hogy mikor jön rám a sor.

Minden sárga falevél, mit az utsalí fákról lábam elé sodor a szél, egy-egy meghívó levél anyámhoz, hogy siessek.

Szívesen, kész örömmel. Hát miért is ne menne az ember jó szívvvel haza, ha hívogatják. Ugyan mi marasztalna, mi tartóztatna.

AZ „ELLENZÉK” TÁRGZÁJA.

1898. október 29

Kossuth sirja.

Az ország szívében,
Szíve közepében,
Van a Kossuth sirja;
Hol gyermek, ifju, vén,
A gazdag és szegény
Honfi könnyét sirja.

Tudja a jó Isten,
Ugy vonz ide minden,
Oh, e sir szerelme:
Tán a dicső nagyok,
A halhatatlanok
Hazajáró lelke?!

Kik eszmékért küzdünk,
E sirnál minekünk
Drágább kincsünk nincsen.
Drága mint ez a föld,
Melyet fénye betölt,
És szent, mint az Isten.

E sirhanthoz tapad,
Közéleben fakad
Lelkünk reménye;
Dicső küzdelmünknek,
Nemzeti létünknek
Örök büszkesége.

Virassz itt kegyelet,
Igaz honszeretet!

Tündöklő világa:

Hogy fakadjon hantján,
Egy szebb kor hajnalán
Szabadság virága!

Fülei Sz. Lajos.

Őszi kóborgások. *)

Irta: Iványi Ödön.

A lyrikus lekasztja ősz kabátját a fogasról, beteglátogató képet ölt, plajbászt, papírost tesz a zsebébe s megy ki a szabadba, hogy látleletet vegyen föl a haldokló természetéről.

Megáll a százados tölgy előtt, meg-szemüvegezi a koronás titánt, mely arra sem méltatja, hogy lenézzen reá. Észreveszi, hogy a mint meg-meg rázkódik a hatalmas lomb-zat, levelek válnak meg az ágától, estükben zörgő csókokat váltanak elhagyandó testvéreikkel s aztán libegve, kanyarodva hullanak a földre, melyet a sárga levélszőnyeg már vastagon födöz be.

Több se kell a lyrikusnak. — Olyan keserves bucsuztató zeng a zöld királypalást-tól megfosztott fa fejedelem fölött, hogy — ha ez olvasni tudna, hanyatt vágna magát nevéttében.

Sohse sirasd, jó poeta, az erők her-kulesi szülöttjét. Az ő kopaszodása nem jelenti Sámson erővesztését. Az óriás ledobja koronáját, mert szunyókálni akar. Annyit dac-zolt a nyári viharokkal, annyiszor kelt öltre a szélvészszel, viharokkal, hogy egy kisé-

*A nagynevű író irodalmi hagyatékából.

fáradtnak érzi magát s pihenőre tér. Az a hosszú tél, neki egy pár mély esőndös lélek-zetvétel, mely után ismét megkoronázza magát s daczosan néz farkasszemet a villámzó viharfelhőkkel.

Mi értelműk van azoknak a szentimen-tális zűmmögéseknek, melylyel, mint valami elkésett szitakötők, az ősz verselők, benyargalják a természetet, panaszzsal, sirámmal töltik meg a levegőt.

Nem hal itt meg semmi, hagyjátok abban azt a gyászos czinczozást! Annyi az egész, hogy édes anyánk, a természet, ez az imáandó, örökifju, szép nő, vetközni kezd, hogy ágyba térjen. Lerakja magáról éksze-reit, virágdíszét, felgombolja a zöld bársony, aranykalászszaal himzett dísz ruhát, egy da-rabig az áttetsző, sárga avarszövet fed-bő palásaként testét s így sütkérezik az ősz napnál, aztán ezt is lehányja magá-ról, csupán az ökörnyalból szótt, hófe-hér finom ing fedí duzzadó keblét...

Egy napon aztán isteni végtelenség-ben fekszik előttünk az élettelen, ruganyos, örök tüztől hevített, izmos domborodású test, hogy a magára rántott hótakaró alatt meg-termékenyüljön, egy a felébredésakor egy új, fiatal, szép világot szüljön.

En is kimegyek kóborolni a szabadba de eszembe sem jut a haldokló természet fölött keseregni. Ez nem beteg-szoba itt kört-löttem, hanem alkoven. Nem gyászkarpitok has suhogását hallom a légben, hanem az ágy-mennyezet álmata, diékrét suttogását. Nem érzek hullaszagot, ellenkezőleg: oly il-latos, légy a lég, hogy kellemes zsiabbadást,

álmot szivok be vele. Ugy érzem magam, mint mikor a gyermek besurran anyja alvó szobájába s felkivánczik hozzá az ágyba, hogy ott jó meleg takaró alatt két puha kar-tól szeliden átölve, az anyakebelle szorítva úgy szenderegessen azon, mint mikor még le nem szakadt róla.

Bizony nem is lenne rossz aludni és aludni mindig végtelenül, ringatva természetanyánk karjaiban. Szépen megleszkönni az élet, e rideg, durva mester palczája alul s bekopogtatni szülünk hálósobájá ajtaján:

— Édes anyám, én vagyok, rossz ide-kűnn, bocsáss be magadhoz.

Csak hogy nem olyan könnyen nyilik ám meg az ajtó. A természet édes, de szigorú anya, nem szereti az iskolából hazaszökö el-hetetlen nebulókat. Nem azért szült bennün-keket, nem azért gyújtott gondolatászikrákat — agyunkban, adott izomerőt karjainkba, hogy visszarettenjünk a lét küzdelmeitől s pityeregre kérjünk felmentésünket a fáradalmak alul.

Aztán nem csupa küzdes az élet. Fára-dalom és gyöngyör egymásután váltakoznak. A szenvedés vonalrása a kéj remegésébe megy át. Mig le nem hervad halantékunkról az ifjuság rózsakoszorúja: szinte duskálunk az örömben. Kábultak vagyunk a friss virág il-latától; egy harmatos csillogó táj saját lé-nyünk friss, egészséges, életerős voltának elé-gedettt öntudatával tölt el bennünket; szere-tünk kimondhatatlanul s mint a bűvár, a tenger fenekére, leszállunk a szerelmi szen-vedély mélységeibe, felbukkanunk és újra sül-lyedünk s ringatjuk magunkat agyönyör föl-séges hullámszázától.

korosútrák az egyetemi téren és a Bel-
utczában el nem foglalt területen.

— **Hangverseny.** Ma szombaton és
napnap este egy 7 tagból álló kitűnő férfi
női zene és énekar fog hangversenyt tar-
ni az Angol Királynő Szálloda új éttermé-
ben. A hangverseny este 8 órakor kezdődik
élvezetesen ígérkezik.

— **Kuplák a színházban.** Tegnap mulatsá-
g estéje volt a kolozsvári közönségnek a
színházban. A „Talmi hercegnő“-t játszo-
ták, melynek előadásán egy rakás kuplét éne-
kelte Nyárai Antal, a színház kitűnő ko-
musa. Különösen nagy dicsőítést keltettek
helyi vonatkozású kuplék, melyek közül
figyeltünk néhányat:

Nagyon szép város Kolozsvár,
És elegáns a népe;
Nincs új színháza az igaz,
De van vízvezetékkel
A víze jó, a víze friss,
De vannak ám hibái —
Mert, hogy még iható is legyen:
Azt nem lehet kívánni...

A főtéri templom tornyán
Megállt multkor az óra;
Egy helyen áll és nem mutat
Eljelle, virradóra.
Azt hiszem meg is kene már
Az órát reperálni —
Mert, hogy magától meginduljon:
Azt nem lehet kívánni...

A kolozsvári közönség;
Mily kedves előzékeny;
Jár a színházba, ha a darab
Bus, vig, avagy érzékeny.
Nyugodtan ül, de nem tudja
A végét ah bevárni —
Mert, hogy hamarabb ki ne menjen:
Azt nem lehet kívánni...

A kuplét természetesen ma is meg
ismételni.
— **Kemény Zsigmond** volt egyko-
Magyarország legnagyobb publicistája.
Működését Kolozsvárt kezdte el
1868-ban. Az e téren kifejtett szellemi mun-
kája behatóan eddigéig nem volt ismer-
tes. Űrmössy Lajos a Szilárd Áron által
szerkesztett „Irod. Tört. Közlemények“-be,
a füzetében, Kemény Zsigmondnak Ko-
lósvárt lefolyó hírlapiról munkálkodását rész-
ben ismerteti. E dolgozatnak még lesz
későbbi része. Űrmössy Lajos az összes publi-
kai dolgozatait fogja Keménynek ismer-
tetni a mit Kolozsvártot írt.

— **Budapesti, kolozsvári és**
más czégek, iparosok, gyárosok stb. kik
az „Kolozsvári Czim és Lakjegyzék“-be,
mely képpen a hányféle foglalkozást tiz-
százezret és hirdetni is óhajják szíves-
en naponként (napnap napon is) délután
6 óra között személynél esetleg levél
között a „Kolozsvári Czim és Lakjegyzék“-
közvetítéséhez (Kolozsvárt Szentegyház
14 sz.) fordulni.

SZÍNHÁZ.

Talmi hercegnő.

3 felvonásban. Írták: Kövessy Albert
és Makai Emil. Zenéjét szerezte: Konti
József.)

A tegnapi bemutató elé nem a legna-
gyobb közönség nézett a közönség. Pedig
előtte meg a fővárosból. Az előadás
eddig operett előadások sikerei után,
bizalommal nézhetett. És még sem volt
az érdeklődés. Ez érthető is, hiszen
operettől van szó. Hiába, a közönség
mindig jobban érdeklődik olyan operett
melynek szerzője idegen — ha mindjárt
el akkurus német karmester is. Epen
a tegnapi bemutató kellemes meglepe-
sége volt a közönségnek: mulattott is,
és jó hangulatban, megelégedve
a színházból.

Mióta Konti Józsefet azzal tréfálta meg
nap, hogy mint velkedő művészt mu-
tatná, valahányszor egy-egy darabját ad-
ták elő, mindig jött az a tréfa. Konti a külön-
legesen alacsony veti le magáról az egyes
szerepek mikor mindent levetett és maga
egy ingben, majd elfújja a szél. Rész-
ben jó és mulatságos is. De azért nincs
melyből Kontival. Utóvégre Konti
szerepét estét szerzett a színházlátogató
közönség. Mert Konti zenéje sohasem
száraz. Mindig élénk, melodikus, fülbema-
zó, hogy itt is ott is ráismerünk erre
a zeneszerzőre; de vajjon nem teszi
előleg külföldi komponista? Hanem
valószínűleg sohasem válik unalmassá, —
a darabjairól sem lehetett elmondani,
hogy a közönségnek, mint azok az újabb
operett szerzők, kiknek operettjei
csak bukának el a főváros színházai-
ból, a „krokodil-könyvek“ hullása közben

mig Konti operattje megérte már a jubileu-
mot is.

Konti új operattje, a „Talmi hercegnő“,
a zeneszerző szerencsésebb alkotásai közé
tartozik. Egymást érik benne a kedves, a
pajkos melódiák, fülbemászó dallamok és
táncok. Mozgalmas jeleneteiben pedig van
élet, élnétség. Egy csipő nyelvű színházláto-
gató azt mondta: „Sohasem ballottam s mégis
olyan ismeretes a zenéje“. Hát baj ez? Annál
jobb a laikus közönségre nézve. De azt
el kell ismernünk, hogy Konti sok raffiné-
riával, sok ügyességgel komponálta össze en-
nek az operettnek a zenéjét is, annyira, hogy
rövid idő alatt kedvelté lesz a közönség
előtt, mielőtt megismeri.

Sokat lendít a darabon, hogy két olyan
ügyes librettista írta a szöveget, mint Kö-
vessy Albert és Makai Emil. Az egyik a
gyakorlott bohózatíró, a tréfák embere; a
másik az elmés poéta. Ez a két ember csi-
nálta meg a librettót. A darab tartalmáról
nincs mit mondanunk. De azt mondhatjuk,
hogy ennyi tréfás ötletet kevés operettben
hallottunk. Van köztük jó, rossz, kétségbe-
esett és utazási vicc is; de ezek közt van
annyi jó, hogy az embert egész este mulat-
tassa. Volt is derűség tegnap este a néző-
térben.

Az előadás kitűnő volt. Ilyen pompás
előadásban még gyöngyöbb operettnek is si-
kert kell aratnia. Az operett jól, precízül
össze van tanítva. A czimszerepben hálás
szerephez jutott Perényi Margit. Olyan
szerep ez, mintha csak neki írták volna. Fi-
atalság, üdesség kell hozzá, hogy valaki jól
játszhassa. Perényi széles jó kedvvel játszta
a pajkos parasztemenckét, a táncokat bá-
josan, kedvesen járta és szépen énekelte. Most
már jobban volt diszponálva, mint a minap.
Dalsát sokat ujráták. Székel Irén Mar-
garita hercegnőt játszta. Finom és elegáns
volt. Énekstílusait nagy hatással énekelte, az
ujrásoknak vége hossza nem volt. Különö-
sen csinos volt a kedvelt primadonna belé-
pője, mely legjobban tetszett a közönségnek.
Nyárai mulatságosan játszta Darius her-
ceget és zajos tapok közt énekelte egy ra-
kás kuplét, köztük sok helyi vonatkozást, a
melyek harsogó hatótakat keltett. Kassai
igazi természetű, jóízű humorral játszott. Annyi
kedély van ebben az emberben, a mennyit
ritka színészen találunk! Mezeitől ismét
olyan hangokat hallottunk ma, hogy való-
sággal megcsodálunk. És milyen gyönyörű
volt újra énekel! Árpási Kata ma jóízű
komikánának bizonyult, őt is megújították.
Székel helyi a beteg Vendrei helyett reg-
gel vette át szerepét és tisztességgel eljátszta,
hogy ne kelljen [m]űsorváltást eszközölni.
Végül megjegyezzük, hogy a kitűnő
kuplé zenéjét, a mit Nyárai énekel, Ste-
phanides Károly karmester szerezte. (Br.)

Heti műsor:

Hétfő: Utolsó szerelem.
Kedd: Molnár és gyermeke.
Szerda: Czigánybáró.
Csütörtök: Dózsa György.
Péntek: Talmi hercegnő.
Szombat: Párisi élet.
Vasárnap: D. u. Goldstein Számi.
Este Gyimesi vadvirág.

Gyászrovat.

Ifj. Karl Ferencz II. éves gyógy-
szerészettan hallgató, élete 21-ik évében
meghalt.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósításai,
és sürgöny-levelei.)

A mai szónokok.

Budapest, okt. 29.

A képviselőházban ma a napirendvita
folytatásában a függetlenségi párt részéről
Marjay Péter fog beszélni, a kinek beszéd-
jéhez nagy várakozásokot fűznek pártbeli
képviselőtársai, mert Marjay minden valószí-
nűség szerint a holnapi ülést ki fogja töl-
teni beszédjével. Utána fálvannak iratkozva
szólásra a nemzeti párt részéről Frey Fe-
rencz és Gullner Gyula.

A munkások és a had- gyakorlatok.

Budapest, okt. 29.

Csanád vármegye közgyűlésének meg-
bízásából Justh Gyula orsz. képviselő ma
feliratot nyújtott be a képviselőházhoz, a mely
feliratban Csanád vármegye kéri a törvény-
hozást, hogy a mezei munkásoknak a nyári
és őszi időszakokban a katonai gyakorlatokra
való behívását szüntesse be, mert a mezei
munkás csak az aratás ideje alatt képes
keresethez jutni. A feliratban kéri azt is,
hogy ez az intézkedés már a jövő aratást
megelőzőleg érvényre jusszon. Megemlíthetjük,
hogy a feliratot Csanád vármegye az összes
megyei és városi törvényhatóságoknak meg-
küldötte pártolás és hasonló eljárás czéljából.

A munkások kegyelete.

Budapest, okt. 29.

A budapesti munkások elsajén, minden-
szentek ünnepén kegyelesten módon ünnepel-
tek halotjaik emlékeztét. Tömegesen kivo-
nultak a temetőbe, a hol felkeresik Táncsics
Mihály, Szalay István és Eisele Károly mun-
kászvezéreknek sírhelyeit és emlékbeszédet
mondanak róluk. Táncsics sirjánál Pfeiffer
Sándor, Szalay sirjánál Bokányi Dezső és
Eisele sirjánál Woltner Jakab fogtak beszé-
det mondani. Az összes szakmák és szerve-
zetek félkettőkor gyűlekeznek az Újvárszé-
ren, a honnan 2 órakor indulnak a közte-
metőbe.

A franciaországi események.

Páris, okt. 28.

Bard beszéde során ezt mondja: „Tegnap
ismertettük a periratok anyagát. Mit fog a
semmitűszék most tenni? Ha Dreyfust hala-
déklatlanul a bíróság elé állítják, a vád el-
veszti erejét. Most az a kérdés merül fel,
nem volna-e célszerű, az ítélet megsemmi-
síteni, anélkül, hogy az ügyet a hadbíró-
sághoz utalnák, és mégis szükséges, hogy Drey-
fust vagy elítéljék vagy felmentsek, hogy
valahára vége legyen minden kétségnek az ő
bűnössége vagy ártatlansága felől.

Azután Zurlinden volt hadügyminis-
ternek egy levelét olvasta föl az előadó,
a melyből kiténik, hogy Zurlinden nem talál
olyan támpontot Dreyfus ártatlanságára nézve,
a mely okot adott volna annak a hadbíró-
sági ítéletnek a megváltoztatására, a mely
Dreyfus bűnösségét kimondta; sőt ellenkező-
leg, szerinte a már meglevő bizonyítékokhoz
újabb bizonyítékok is járultak, melyek Drey-
fus bűnössége mellett szólnak.

Bard azután arról az iratról beszél, a
melyben ezek a szavak fordulnak elő: „Cette
canaille de D...“ és azt mondja, hogy ezt
az iratot négy más irattal egyetemben a pör-
iratokhoz csatolták. A semmitűszéknek meg
kell ismernie ezt az iratot, hogy a valódi
tényállást megállapíttassa. Ez az ügy még
korántsem érett meg az ítéltre és a tör-
vényszéknek, a melynek a tényállás teljes is-
meretével kell eldönteni a a melynek a tör-
vény kötelessége teszi, hogy minden lehet-
sége vizsgálatot megengedjen az ügy kideríté-
sére és az igazság napfényre hozatalára, ha-
tároznia kell a felől, hogy mi a teendő. Ez
kényes feladat lesz, de ez nem lehet elegendő
ok arra, hogy a törvények kibújjon alóla.
Elég volt már a gyöngeségből és a törvény-
szék súlyos kötelessége tudatában azt fogja
tenni, a mit lelkiismerete parancsol.

Ezután Dreyfusné ügyvédje szólalt fel
és felolvassa indítványait, a melyekben vizs-
gálatot kér az 1894-ben és 1897-ben a bor-
doreau felől adott irászakértői vélemények-
ben előfordult eltérések megbírálására és
annak a megállapítására, hogy a Dreyfus-
pörben közöltek-e a bírákkal a tanácskozási
teremben a titkos ügyiratokat.

Páris, okt. 29.

A délutáni folytatatólagos ülésen Mann
főügyész szólalt fel.

A Dreyfus-ügyet — ugymond — senki
sem veheti el az igazságszolgáltatás kezéből
a nélkül, hogy súlyos kötelességszegésről ne
követne el. Ősökön áll, hogy a kedélyeket
újra megnyugtassák. Lelekiismeretükre hall-
gatva, megakarjuk mondani, mikép gondol-
koznak.

Indítsák meg a revíziót, vagy legalább
egyengessék az utját.

Nem lehet az ítéletet megszüntetni a
nélkül, hogy más hadbírószághoz utalnák. Meg
kell keresni a felelősséget. Ha Dreyfus ár-
tatlan, akkor a bűnösnek bűnhődni kell.

Két tény alkalmas Dreyfus ártatlansá-
gának a bizonyítására.

Henry hamisítást követett el az Esz-
terházy perben és a szakértők ellenmondása.

Eszterházy, kit a borderó ügyében fel-
mentettek, megvallhatná, ki a borderó szer-
zője s ezzel nagy szolgálatot tehet az or-
szágnak.

Ősökön áll uraim — ugymond — hogy
megindítsák a vizsgálatot, melyből kiárad
a világosság. Ne feledjék, hogy Dreyfus min-
den bűnösnek elítélésére méltó.

Indítványozza a pör újra felvételét, az
ítélet megsemmisítését, az ügynek hadbírószá-
hoz való átutalását és a büntetés megszüntetését.
Ha Mann indítványa szerint Dreyfust
szabadon bocsátják, joga van a hadügyminis-
ternek tiltani Párisba vagy más városba
jűvetelét.

Az ítéletet holnap hirdetik ki.

Az új kormány.

Páris, okt. 29.

Miniszterelnök: Dupuy;
kültügyminiszter: Delcassé;
hadügyminiszter: Freycinet;
pénzügyminiszter: Ribot;
közoktatásügyi miniszter: Bourgeois;
igazságügyi miniszter: Constans.

Lóversenyek M.-Vásárhelyt.

Telefon tudósítás.

Gyönyörű időben folyt le tegnap délu-
tán az első lóverseny M.-Vásárhelyt.

A trybűnű az erdélyi részek árisztok-
ráciájának színejeva megjelent. Ezenkívül a
helyeket M.-Vásárhely intelligens közönsége
foglalta el.

A versenyek nem, mint jelezte volt 2
órákor, hanem 1 órákor kezdődtek s az egyes
futamok nagy érdeklődést keltsétek.

A versenyek lefolyása a következő volt:
Megnyitó verseny.

Br. Bánffy Albert „Griff“ lovagolta
gróf Bethlen Károly.

Báró Szentkereszty István „Buksi“, lo-
vagolta a tulajdonos.

Tholnay Reginád „Erdő szépe“, lova-
golta Horly Szabolcs.

Első lett: báró Szentkereszty István
„Buksi“ lovával. — Második gróf Bethlen
Károly.

Tiszti vadászverseny.

Elsőnek érkezett be Szabó József hu-
szár százados „Zóna“ nevű lovon, második
Makray Gyula főhadnagy „Jagója“, harma-
dik Elméry István főhadnagy „Grófné“-ja.
Erdő szépe. (Gátverseny.)

Hummel százados „Torontálja“ lov. a
tulajdonos, Rohonczy Lőrinc „Lapálya“ lov.
gr. Bethlen Károly.

Liptai Béla „Nyíri bicskása“ lov. Gö-
mör főhadnagy.

Első: Nyíri bicskás. 2 ik Torontál, 3-ik
Lapálya.

Hölgyek díjja.

(Akadályverseny.)

Gróf Bethlen István „Arabella“ lov. tu-
lajdonos, Tholnay Reginád, Gerle lov. Horthy
Szabolcs.

Első: Arabella.

Félvér akadályverseny.

Br. Wesselenyi Béla „Arthemis“ lov.
gróf Bethlen Károly.

Gróf Teleki Ferencz „Julesa“ lov. báró
Szentkereszty István.

Gróf Teleki Ferencz „Vándor“
Első: Vándor II. Arthemis, III. Julesa.

Megrendelt bizalmi nyilat- kozatok.

Budapest, okt. 28.

Nem szükséges arra is külön figyelmeztet-
ni a gyakorolhatóbb hírlapírók közönsé-
get, hogy a mikor a kormány valami új fo-
gásra, mondhatjuk új csinyre készülődik, ak-
kor azt a fizetett sajtóban kommandósra
folyó hangulatkezelés előzi meg s bizonyos jel-
szavak és frázisok hámulatos egyöntetűséggel
szülemenek s mint a pajkos gyermekek ke-
zébe került röppentyűk, egyszerre robbannak
fel a jártabb utcák szögletein.

Ugyanis már szét repültek főispánokhoz
és meghitt hívekhez a szélrózsa minden irá-
nyába szóló „bizalmas“ utasítások, a melyek-
nek czélja az, hogy a köztörvényhatósági
bizottsági ülések árasztassanak el az ellen-
zék akciója megszüntetésére czélzó rosz-
szalo határozati javaslatokkal.

Mint Szentseről sürgönyzik, ott már si-
került is a vármegye részéről kiközösíteni
ilyen nyilatkozatot, mely így hangzik:

A vármegye közönsége el nem titkol-
ható megalkodással tapasztalja, hogy az or-
szággyűlés képviselőházában a képviselőknak
egy száma nézve törpe és törekvéseiben a
nemzeti közvélemény által is izolált csoportja
akkor, a midőn a kormány által előterjesztett
javaslatok alakjában a legfontosabb közjogi,
közigazgatási és államháztartási feladatok
egész tömege vár sürgős megoldásra, erőszá-
kos fellépése és a házszabályokban a legtel-
esebb parlamenti szabadság védelmére lefak-
telett jogokkal áttöltött visszafelései által a perla-
ment alkotmányos tárgyalásait megakasz-
tani s az érdektelen határozathozatalt min-
den irányban lehetetlenné tenni törekszik.

E jelenség méltán aggodalommal tölti
el a nemzet közvéleményét, mert az ország-
gyűlés működésének erőszakos megakasztása
azon kívül, hogy szűkecsképp a parlament
tekinélyének lerontására és a közszabadság
alkotmányos biztosítékainak csorbítására ve-
zet, az ország egész közigazgatási életét su-
lyos rázkódtatásoknak teszi ki, midőn a kö-
zönség a dekretumokból származó gazdasági
és jogi következményekről megalkodhatatlanul
nagy mértékben tájékozatlanul marad.

Csongrád vármegye törvényhatósági bizott-
sága, mint a tudomásom, sőt majdnem ki-
zárlólag földműveléssel foglalkozó vármegyei
lakosok törvényes képviselői, a legbizvet-
lenebbül érezvén azoknak a veszélyek nagy
jelentőségét, — a melyek az Ausztriával
való gazdasági megegyezés függőben hagyása
és előadása folytán az ország gazdasági álla-
pota nehéz válság elé viszik, azzal a tiszte-
letteljes kéréssel fordul az országgyűlés mé-
lyen tisztelt képviselőházához, hogy tanács-
kozásiak nyugodt és normális rendjét újra
helyreállítván, azt a jövőre is biztosítani és
az előterjesztett törvényjavaslatok sürgős elin-
tézéséről gondoskodni kegyeskedjék. Egyide-
jűleg ennek a tiszteletteljes kérelmének ha-
sonló szellemű felirat úján leendő támoga-
tása iránt a törvényhatóságokat köriratban
megkeresi.

Országgyűlés.

Bpest, okt. 29.

A képviselőház mai ülésén a napi-
rend vitában résztvettek Marjay Péter
és Frey Ferencz az ellenzék tetszése
mellett. Utánuk Szentiványi Kálmán
próbált beszélni, ki a választások előtt
lépett a nemzeti pártból át a kormány-
pártba.

Alig kezdett azonban beszédőhez,
óriási zaj és lármá keletkezett.

Renegát, kiáltották hangosan s
nem engedték szóhoz jutni.

Miklós ezt kiabálta Szentiványi
felé:

— Hallgass, voltál már függet-
lenségi, azután nemzetipárti, most kor-
mánypárti s te akarsz ellenünk be-
szélni?

Kubinyi erre azt kiáltotta Laka-
tos felé, de nem volt Bach huszár. La-
katost ez annyira dühbe hozta, hogy
így válaszolt vissza: **Szemtelen, gaz-
ember**, ki rólam ezt mondja. Óriási
zaj és lármá. Kardos elnök nem tud
rendet csinálni.

A képviselők a terem közepére
gyűlnek s hangosan traktálják az ügyet.
Lakatos újra ismételi, hogy a ki azt
állítja róla, hogy Bach huszár volt,
gazember.

A nagy vihar közepette Kardos
nem tudván rendet csinálni, az ülést
felfüggesztette.

Az öt percznyi szünet után La-
katos és Kubinyi bocsánatot kértek
és ezzel a kényes ügy felett napirendre
tértek.

E kinos incidens után Gullner
Gyula kibeszélte az ülést.

Csütörtökig valószínűleg a Ház
nem tart ülést.

Főszekrető:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szekrető és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

Sirkoszoruk

nagy választékban és legolcsóbban
a „KEGYELET“ temetkezési
3-4 intézetnél.

Van szerencsém a nagy érdemű tisz-
telt közönséget értesíteni, mivel a Fő tér
rendezésével nem a régi sátor helyemen
fogok árulni, szíves tudomásul venni, hogy
közkedvelt **mézes süteményeim** csak-
is a saját cégem alatt árusító sátramból
kaplatók. Együttal vagyok bátor az igen tisz-
telt közönséget az utánzótt árura figyelmeztet-
ni, mert annak jószágért nem felelek.

A milleniumi nagy és több éremmel
kitüntetve.

Maradtam kész szolgáljuk

3-3

Virág Ferencz.

A „Karaván“

Moszkvai téa kiviteli tár-
sulat valódi

OROSZ TEÁJÁNAK

raktára,

PAPP LÁSZLÓ

fűszer- és csemege kereskedésében Kolozsvárt.

2-2

FRISS HAL.

Minden nap friss **Fogas, Har-
csa, Tock, Kecse, Ponty,**
Csuka és másféle hal lesz hapható
HAJNALNÁL.

Kolozsvárt, (régi Belhid utca) most Wesse-
lányi Miklós utca 5. sz.
BCU Cluj Napoca.
Telefon 1-289.

„BÁRÓ HIRSCH MÓR“ jótékonyági és önszegélyező-egyesület.

A „Báró Hirsch Mór“ jótékonyági és önszegélyező egyesület vezetősége a magyar kormányhatóság által szentesített alapszabályai alapján egy új osztályt létesített, az u. n. cselédosztályt, mely — nemes cseléjt és eddigi működését tekintve — egy a gazdáknak, mint a cselédeknek egyaránt hasznos szolgálatot tesz.

Az ezen osztályba belépő cseléd tartó tagok csekély évi 2 forintnyi tagsági díj fizetése ellenében abban a rendkívüli kedvezményben részesülnek, hogy azt a törvényt, mely az 1875. évi III. törvénycikk 1. §-ának 5. pontja rájuk ró, helyettük az egyesület vállalja magára, vagyis beteg cselédjeiket — a gazda teljes megkímélésével — valamely nyilvános kórházban saját költségén gyógykezelheti.

Ha tekintetbe vesszük, hogy egyetlen egy megbetegedési eset a cselédutóknak egyéb kellemetlenségeken felül még 15 évi tagsági díjjal felérő költséget okozhat egyszerre, feleslegesnek v. lújk annak további bizonyítását, hogy ez az új osztály is a közérdeknek és a humanizmusnak áll szolgálatában.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújtanak és jelentkezések elfogadnak kolozsvári fiók-irodánkban: **Külmagyar-utca 5. sz. alatt.** 839. 1—3.

„Báró Hirsch Mór“ jótékonyági és önszegélyező egyesület.

Utazó kerestetik

a gyarmatáru szakmából, a ki Erdélyben jól van bevezetve és megfelelő referenciákkal szolgálhat.

Ajánlatok **Schmidt Sándor és Fia** gyarmatáru-nagykereskedésébe **Budapestre** intézendők. 840. 1—3.

DEUTSCH MIKSA sebészeti műszer, kötszer- és látszerész Kolozsvár, Jókai-utca 13. sz.

Ajánlja orvos-sebészeti műszereit, kötszereit, testgyógyászati gépeit, valódi angol és francia, továbbá glicerinnel töltött s egyenletes nyomást gyakorló köldök-, sörv- és baskötőit, irrigateurjeit, villanygépeit, első minőségű látszereit, melyekben éppen úgy mint mű és vágtagokban, valódi francia női- és férfi övszerekben, Diána övekben, dusan berendezett raktárt tart.

Elvállalja a szakmába vágó gépek készítését, továbbá mindenféle javításokat, köszörszűrés és nickelészt gyorsan kifogástalanul és jutányosan eszközöltet. A gépek és árukért pedig felelősséget vállal.

Miután a dr. urak bizalmát bírom elég bizonyíték a nagyérdemű közönségnek.

Deutsch Miksa,

787. 6—6

végzett orvos-sebészeti mű- és kötszerész.

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felkérni dusan felszerelt (Belmonostor) **Unió-utca 20. szám** alatti **Schrammer Péter** bútorraktárával egy helyiségben levő

kertész üzletemre.

Nagy választékban kaphatók jutányos áron élővirág koszoruk raktáron és megrendelés szerint, róza, tubaróza, ibolya, székfű, cikász és pálma levelek, babár, magnolia effáj- és örökzöld levelek. Árak 50 krtól 10 frtig.

Érzékoszoruk izléses kivitelben 3 frt 50 krtól 10 frtig. **Szalmavirág koszoruk**, legdivatosabb szalmavirág, pálma és páfrány preparált levelekkel díszítve 2 frttől 10 frtig.

Művirág koszoruk, keresztek, stb. választékos kivitelben 2 frttől 10 frtig.

Esküvői és alkalmi csokrok, nagy választékban, igen csinos kosarak megrendelés szerint díszítve.

Nagy választékban cserepes virágok, egészséges szalon növények. Vidéki megrendelések felelősségre gyorsan teljesíttetnek, ugyancsak virág-asztalok díszítését havi számlára elvállal.

Moldován M. és fia

829. 4—10

kereskedelmi és műkertészek.

Kevés haszon, nagy forgalom!

Ezen cél vezetett arra — hogy áruim olcsóságával úgy az idegenből hozatott, mint bármilyen **végeladási árakkal** a versenyt a n. é. közönség előnyére megkezdjem.

ÁRJEGYZÉK (Tájékoztató)

1 méter mosó barchet	— — — — —	18 kr.
1 méter finomabb	— — — — —	25, 30 kr.
1 méter Lawn-Tennis fánél	— — — — —	24, 25 kr.
1 méter legfinomabb széles barchet	— — — — —	40 kr.
1 méter dupla széles Loden kelme	— — — — —	20, 25 kr.
1 méter dupla széles ruha szövet	— — — — —	30 kr.
1 méter dupla széles finomabb	— — — — —	35, 40, 50 kr.
1 méter 120 cm. széles finomabb	— — — — —	60, 70 kr.
1 méter 120 cm. széles finomabb	— — — — —	80 kr.
1 méter legfinomabb selymes	— — — — —	120 krtól
1 méter dupla széles posztó	— — — — —	45, 50 kr.
1 méter 120 cm. széles finomabb	— — — — —	70, 80 kr.

Ezekon kívül mindenféle bélésművek, szabó cikkeket, rövidárakat s több itt elő nem sorolt igen jóminőségű árukat a legolcsóbb árakon árusítok el.

A n. é. közönség igen becses látogatását kérve

795. 2—10.

1 méter 120 cm. széles Himel posztó	— — — — —	90 kr. 1 frt
1 méter különböző színes selymekkel	— — — — —	80 kr. 1 frt
1 méter finomabb és fekete	— — — — —	1 frt 10 kr.
1 méter csipke függöny kelme	— — — — —	15, 20, 30 kr.
1 darab főre posztó kendő	— — — — —	40 kr.
1 darab nagy téli kendő	— — — — —	180, 2 frttől
1 darab há-áskendő	— — — — —	70 krtól
1 darab mieder	— — — — —	60 kr. 1 frttől
1 darab Esőernyő	— — — — —	90 krtól
1 darab fehér férfi ing	— — — — —	1-10 krtól
1 vég kitűző finom Chiffon	— — — — —	5-50 krtól
1 vég szélességi vászon	— — — — —	5-50, 6 frt

mély tisztelettel

Poszler Gyula, Wesselényi-u. 3. (Belhid-u.)

A „Sándortelep“ Ujvidéken

az ezid i terméseiből még rendelkezésre levő készletből, 1898 novemberi és 1899 tavaszi szállításhoz, a következők-t hozza eladásra:

1 millió fásojtványt,

300000 db zöldojtványt,

fajtiszta **Riparia Portalis**, **Ruprestis** és **Solonis** alanyon a legkiválóbb bor és csomagtételben és pedig olyan nagy választékban mint a minőt egy más telep sem nyújthat; továbbá több mint

150.000 anyatókéből

álló anyatókéből, fajtiszta **Riparia Portalis**, **Ruprestis** **Solonis** és különféle kitűző **Hybride** fajtákban

3 millió sima vesszőt,

1 1/2 millió gyökeres vesszőt

ugy ojtási, mint iskoláztatási célokra jutányos árak mellett.

Immunis homoki szőlők telepítésére vagy szőlővel való eljárásra egy igen szép, sokféle hazai és a legértékesebb külföldi fajokból álló gyűjtemény, európai gyökeres vesszőt jutányos árak mellett szintén eladásra bocsát.

Az 1898—99-iki idényre kibocsátott árjegyzéket, mely az eladásra kerülő fajok minőségét, sajátosságait és művelési módját tartalmazza, kíváncsira mindenkinek megküldöm, valamint mindennemű tárgyi felvilágosítással készséggel szolgál a teleptulajdonos

Adamovich Sándor,

bornagykereskedő „Ujvidék“ Bács Bodr. m.

NB. Fajtiszta telepem meglátogatására a tisztelt vevőket annál inkább is meghívom, mivel telepem az idej remek szép állapota egy valódi átványosság. 838. 1—6.

Van szerencsém a t. közönséggel tudatni, hogy Bécsben 18 év óta felfüggesztve és Budapestre s Aradon is hosszabb idő óta működő **csatornázási vízvezeték** berendezési vállalatnak Kolozsvár város területére való kiterjesztése céljából a helyi piacon

Belkőzép-utca 12-ik szám

alatt hatósági engedéllyel **fiók-telepet** létesítettem, a mely bécsi műszaki megbízottam vezetése alatt áll — s hogy működésemet a városban már megkezdtem.

Az időn az érintett munkákban hivatkozhatom egyfelől sok évi tapasztalatokra, másfelől abban a kellemes helyzetben is vagyok, hogy az érdekelteknek a házi vezetékek berendezésénél oly újítások megszerzését is lehet vételem, melyek tudomásom szerint **Kolozsvár** még alkalmazásba nem vettek s a mely újabb constructiók a vezetékek működésére és tartósságára jelentékeny befolyással bírnak. És a míg a rám bízott munkák pontos és elvégzését kötelességemnek ismerem s azok keresztülvitelét kipróbált szakemberek által végeztetem technical vezetőm állandó felügyelete mellett, addig a használatosága tekintetében teljes szavatosságot vállalom.

A házi berendezéseken felül modern istálló berendezésekkel is foglalkozom a minőt Magyarország, Ausztria sőt a külföld számos istálló tulajdonosnál alkalmaztam már be; a minél fogva bátor vagyok az érdekeltek figyelmét a körülményre is felhívni.

Helybeli fiókomban állandóan raktáron fogja tartani saját gyártmányú anyag csöveimet és fűrdő-készülékeimet azok számára is, akik a vezetékek berendezését mások által óhajtják végeztetni. Azonfelül nagy raktárt tartok a szomszédos körökben nagy kedveltségnek örvendő metlachi klinker lapokból kapu bejárati fűrdőszobák, folyásokhoz stb. amely lapokat saját e célra iskolázott kézművesek által rakatom le.

Az időn az érdekelteket közönséget kérem, hogy engem megtisztelő bizalmukkal megajándékozzon szíveskedjenek.

Maradtam kiváló tisztelettel

Spitzer Károly.

Vízvezeték és csatornázási vállalatának Erdélyrészi fióktelepe.

834. 2—3.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a **Solymosy és Kósch** cég alatt vezetett

Gazdasági gépgyár és vasöntödére,

hol készítenek teljes szeszgyári berendezéseket, malmokat, gőszivattyukat, turbinákat, mindenféle gazdasági és épület öntvényeket u. m. oszlopokat, csigalépcsőket stb.

Elvállaljuk mindennemű gépek vagy géprészek javítását a legjutányosabb árak felbecsülése mellett.

Eke és szelelő Rosta gyártására egész külön osztályt rendeztünk be, melyet a legmeszebbre menő jótállással adunk.

Raktáron tartunk mindennemű gazdasági gépet és technical cikkeket.

Tervezzel és költségvetéssel készséggel szolgálunk. Szíves pártfogásokat kéri

Solymosy Olivér

gyártulajdonos

553, 26—

NEUMANN M. MÉRTÉK-OSZTÁLYÁBÓL

BUDAPEST, IV. ker. Múzeum-körut 1. szám.

BÉCS, I. Kärntner-strasse 19.

Erdélyrészi főtelep Kolozsvár FŐTÉR 14.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, miszerint a közelgő őszi és téli idényre a legújabb bel- és külső földi valamint Angol és francia gyártmányú szövetek felülmúlhatatlan nagy választékban készletben vannak.

Műhelyemben csakis elsőrendű kipróbált szabászok, valamint ugyanolyan munkások vannak alkalmazva.

A szövetek minőségéért, tartosságáért, valamint a szín valódiságáért teljes felelősséget vállalom. Nálam készült ruhák mindenkor díjtalanul javíttatnak.

NEUMANN M.

691 12—0

Hirdetések.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tudatni —
hogy rak'áromban úgy

I-ső osztályu

bükk; mint szép hántott

Tüzifa

jutányos árban kapható úgy öl, mint waggon számra.

Mezrendelhető: Telefon 315 és Belhid-utca 14. sz.

1 waggon I. rendű bükkfa nem korhadt **58 frt.**

818. 2—3

Tisztelettel **Fisch Géza.**

Torda-Aranyosmegyében

egy jó vidéki nagyközségben temetkezési felsze-
reléssel ellátott

kézmű-áru üzlet

családi viszonyok miatt kedvező feltételek mel-
lett szabadkézből **eladó.**

Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadói-hi-
vatala. 771. 5—5.

Megbízható kitűnő minőségű föld és
kenczébe (olajba) tört

FESTÉKEK

IFJ. PERE ISTVÁN

FESTÉK-KERESKEDÉSÉBEN

kapható Kolozsvárt,

Hid-utca 29. sz. (Postával szemben.)

Padlófestékekből gyári raktár!

685 4—6

OSAN — Legjobb a
szájnak és fogaknak.
Antiszeptikus, konzerváló, tisz-
tító, egészséges, kellemes és jóval
előnyösebb az eddig ismert leg-
jobb fogszereknek.

OSAN-szájvíz üvegekben ára 88 kr.
OSAN-fogpor dobozokban ára 44 kr.

OSAN-féle Keleti
A legjobb és legerősebb
ségebb szájvíz.
1 üvegfirt, hozzávaló
Balszám-izsáppan
30 kr.

RÓZSATEJ
(Orientalische Rosenmilch.)
A legjobb
HAJFESTŐZŐ
színező, hajszínt,
és feketét.
Ára 2 frt 50 kr.

Önálló
Törvényesen védve, leltári számra megnevezve, teljesen ártalmatlan.

ANTON J. CZERNY, Bécs, XVIII., Carl Ludwig Strasse 6.
Budapesti ártár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Király-
utca 12. és Egger-tó **Náder-gyógytárban** Váci-körút 17. továbbá
minden gyógyszerárban, drogeriákban és parfümeriákban. Szé-
küldés utánvétel nélkül. Megrendelések oly helyről, hol még raktár-
nincs, telti cégek egyikek, vagy pedig közvetlenül a szállító-
hoz, a Czerny-céghez intézendők. Prospektus ingyen.

KITILTATTA: London, Paris, Bécs, Brüsszel, konstanz, polgárak stb.

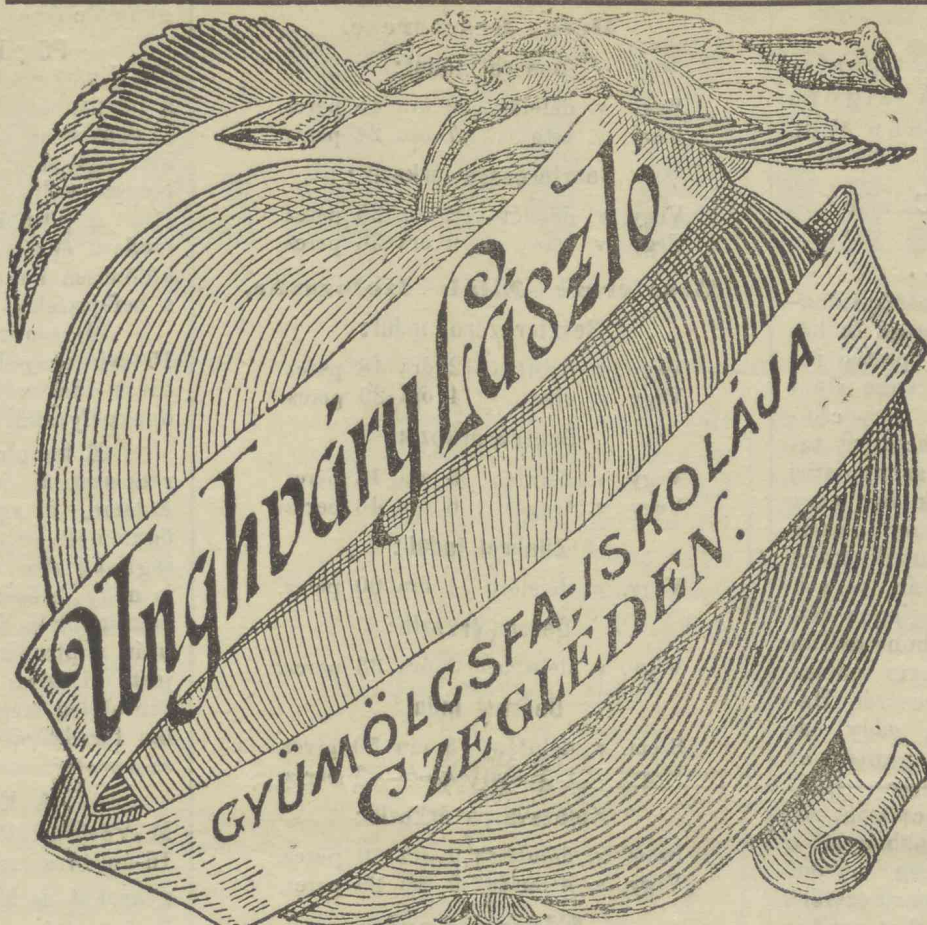
678 4—26

LÓHERÉ-
mag legjobban értékesíthető
HALDEK
heremagkivitelű üzletében
BUDAPEST,
VII. Károly-körút 9. szám.

A cég erdélyi bevásárlója **Oser M. N.** Kolozs-
várott tartózkodik Jókai-utca 5. sz.

743. 10—24

Homoki szőlőtelepítőknek igen fontos.

A cég 17 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a hire, — a mennyiben ma már sok nemes és vadoncz csemetét szállít Horvát-, Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya 500,000 drb; vadoncz állománya 8 millió. A cég évenként 4500—5000 rendelőknek küld szállítmányokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoktalajon létesült s így az főként a homoki szőlőtelepítőknek kincses háza azért, mert mint tudva van, a homoktalajból kikerült fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, köveses talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésnél biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerako-
dásu vagy túlságosan kövérített talajban álltatatik elő. A gyümölcsfajok boldo-
gult **Bereczki Máté** mezőkovácsi hírneves telepéről valók. Ugy magasdereku, valamint törpe csemeték megrendelhetők, körte, alma, szilva, ősi barack, kajszin-barack, cseresznye, meggy, lasponya, birs, dió és eperből. Az 1—2 3 4 éves, gazdag gyökeres, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4—5 éves igen erős koronás sorfák dbja 45—50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentit gyü-
mölcsfajokból táblaurítás folytán 1—2—3—4 éves selejtezett minőségű csemeték is kaphatók, erősség szerint 2 5—7—10—15 krtól, melyek gazdag gyökérze-
tüknel fogva főként nagybani telepítésekhez oloságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű csemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megren-
delhetők a fentit czegnél. A gazdag gyökérzetű vadonczok 1000-e azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 frtig terjed. Nagyobb vételnél 5—10—15% enged-
mény. Levél czim : 801. 4—6

Unghváry László gyümölcsfa-iskolája, Czepléden.
!! Tessék árjegyzéket kérni !!

Készpénzfizetés mellett.

Nagy raktár!

T á j é k o z á s u !

Szőnyeg 3 mt. hosszn, 2 m. sz., 2 frt 40 kr.
Paplanok 180, 250, 350, 6 frtig.
Mátracok 3 firtól feljebb.
Alsó ingek és nadrágok 55 krtól feljebb.
Egy acélnyíló esernyő 1 firt 20 kr.
Egy acélnyíló selyem ernyő 1 firt 80 kr.
Egy pár női csizma 2 forint 50 kr. és
meg számtalan más cikkek készpénz fizetés
mellett hallatlan ocsó árban.
802. 4—20

Egy mt. női téli gyapjú ruha-szövet 25. 30.
Egy mt. finomabbak 60, 80, 1 firt, 1 firt 10.
Egy mt. női posztó 38 kr.
Egy mt. tirol lóden 25 kr.
Egy mt. parket jó mosó 18 kr.
Egy mt. finomabbak 25, 30, 35, 40.
Egy mt. csipke függöny, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60.
Egy pár tunisz ablakfüggöny 130-kól 7 firté.
Egy pár szövet-ágyterítő 1 firt 10 krtól felj.
Egy garnitúra 3 firtól feljebb.

Készpénzfizetés mellett.

Hallatlan ocsó árak!

Poszler és Társa divatruháza Kolozsvárt Wesselényi-u. (belhid) 5. szám.

HORVÁTH BOLDIZSÁR

ELSŐ ERDELYI CZIMBALOM-KESZITŐ

Kőmálalja-utca 11. szám, Kolozsvárt.

Több kiállításon nyert kitüntetést.

1878 Békés-Csabán
arany oklevél
1883 Gyulaán
bronz érem
1887 Deesen
bronz érem.

1881 Debreczen
bronzérem és Állami
jutalomdíj
1888 Kolozsvár
közreműködési köszö-
nyó és jutalomdíj.

Van szerencsém felhívni a nagyérdemű műtő közönség becses figye-
lmet, 18-ik éve küzdésem és szorgalmam által abba a helyzetbe jutottam, hogy
képes vagyok bármiféle cimbalmot készíteni.

Feneknélküli saját találmányom, melynek hangja szakértők előtt
elismerést nyert, finom dallamos és csengő hangjárt. Készítek nép-zenekarba
is 60 firtól 80 forintig. — Javításokat úgy helyben mint vidéken, pontosan
elkészítek.

Jelenleg készlet cimbalmainat ajánlom 30 firtól 200 firtig.

Saját készítményeim fonott (Bassus) hurjaimat 15 krtól 20 krig.

Ugyintén izléses cimbalomverő fűimát különböző fábkból 1—2 firtig.

Alázatosan kérve a nagyérdemű műtő közönség becses pártolását

Kész tisztelettel

659. 6—8

HORVATH BOLDIZSÁR.

Bécsi--Budapesti padló-olaj.

Legjobb és legolcsóbb padlók beeresztésére nagyforgalmu helyiségek
u. m: **kávéház, étterem, iroda, üzlethelyiség,**
gyár, műhely- és iskolák részére, a he yi ég t teljesen
pormentessé t szí.

Öntözés, surlás és az örökös feltörölés teljesen nélkülözhető,
jobb mint az amerikai és felénél olcsóbb.

Próba beeresztések díjtalanul eszközöltetnek. 825. 3—3

Padlok előfiz-tésre legolcsóbban e'vállatnak.

Számtalan elismerő levelek, állami, köz-égi közegaktól, isko-
lák, gyárak, irodák, kereskedők, kávéházak- és étterem tulajdono-
soktól.

Beeresztések már több helyen eszközöltettek és ezen új talá-
mány jószágáról az a'ant jelzett czégeknel lehet meggyőződést sze-
rezni :

Stief Jenő és társa ur papír-áruházának nagyforgalmu helyiségéb-n
Kováts P. és fiai urak diszultáruknak

Tauszik Alajos és társa urak szállodájokban levő portás

Kizárólagos képviselő Erdély és Nagyvárad részére :

Andrásófszky Kálmán

Kolozsvárt, Belmagyar-utca 51. szám.

Legnagyobb nyemény

a legerencesebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyemény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyemény legerencesebb
esetben

1.000,000 korona.

A nyemények részletes beosztása a
következő :

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1	200000
1	100000
1	90000
1	80000
1	70000
1	60000
1	40000
1	30000
1	25000
1	20000
1	15000
1	10000
1	5000
1	3000
1	2000
1	1000
1	500
1	300
1	200
15650 á	170, 130, 100, 80, 40
50,000 nyer. és jut.	13.160,000
melyek hat húzásban sorsolhatnak ki.	
760.(8—12.)	

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték
nemsokára ismét kezdődik és

100,000 újból **50,000**
sorsjegyre **nyemény**

jut, vagyis az olda't levő nyeményjegyzék szerint
az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általáno-
san ismeretes, óriások.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát
sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyemény leg-
szerencsebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknel **eredeti sors-
jegyeket** a tervezett **eredeti árban** és pedig :

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6.— frt
egy fél : : : 3.— frt
egy negyed : : : 1.50 frt
egy nyolczad : : : —.75 frt

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges be-
küldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőink-
nek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos terve-
zetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A hu-
zások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett
nyilvánosan történnek és azon mindenki megjelen-
hetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb
azonban

f. é. november hó 5-ig

hozzánk beiktatni.

TÖRÖK A. ES TSA

a m. kir. szab. osztálysorsjáték

főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a
hivatalos tervezettel együtt küldeni.

utánvételezni kérem.
Az összegét.....frt postautalvánnyal küldöm. A nem tetsző örlendő.

Pontos czim.

A magyar zenészekről.

A zenészek sorsát és helyzetét csak egy hivatalos zenész képes kellően ismertetni és hazánkban a zenészek sorsát és viszonyait illetőleg oly sűrű homály fűdi, hogy indíva érzem magam e homályt kissé megvilágítani.

Nálunk általánosságban az a téves nézet van elterjedve, hogy a „magyar zenész” jelző alatt csak cigányokat ismernek, de most előre kijelentem, hogy ez alkalommal nem oly zenészt értek ez alatt, kik Banda Marci vagy Rácz Pali bandájában muzsikálnak, hanem oly képzett zenészeket, kiknek az a hivatásuk, hogy a komoly és klasszikus irányú zenét ápolják és ez irányú terjesztés és művelés legyen a közönségre.

Őök kérdeznék fogják, hogy: léteznek-e ily zenészek a fővároson kívül is?

Vannak ugyan egy páron, de alig bukkannak föl valahol, hamar elnyomják őket, még mielőtt biztosíthatnák existenciájukat. Miként a magyar zenészekkel, ép úgy a magyar zeneveléssel, mert, ha nincsen elég képzett zenésznél, úgy nem lehet elég zeneértő közönségünk sem.

Ha zeneiskoláinkban kiképzik magukat, akkor kénytelenek kimenni külföldre, ha meg akarnak élni, a kik pedig itthon maradnak, azok legnagyobb része csak nyomorog.

Németségben van több, mint 15.000 zenész és műnnyájoknak van biztos állásuk és kenyerek, míg nálunk az a pár sem tud megélni.

Pedig volna színházunk elég és hozzá államilag segélyeztet színházunk, a hol egyelőre megtelepedhetnének zenészeink, de a színházgondoknak csak az uniformis kell. (A katona banda.)

Ha fűt köztűz, legyen lent is az. Ez a jelige.

Azután ezeket olcsón kapják — borzasszobán olcsón, 30—35 zenészt 5—600 forintért. (Ezek könnyen tehetik, hisz az állam tartja ki őket.)

A színház igazgatók pedig kapkodnak az ilyen olcsó portékák után, a minnek természetesen az a következménye, hogy a magyar zenészek kénytelenek kimenni külföldre — kenyérért.

(Ép a katonák fosztják meg az őket kitaró adófizető polgárokat a keresetüktől.)

A nyári szezonban, a mikor a színházak körutára mennek és erre már nem kapnak se katona zenét, se jobb zenészeket — hát szerződhetnek ötöt hatot — akár milyent. Erre azután kijut a közönségnek a zenei élvezetből. Még operák is adnak az ilyen zenekarokkal, a mi elég jellemző, hogy a zenei remekművek ilyen elcsúfítása is meg van engedve.

Nem azért kap a legtöbb színház subventiót, hogy jó zenekart is tartson.

A zenekarnál megakarnak takarítani egy pár száz forintot, hogy máskor aztán ezeket dobjanak ki.

Hát a fül nem oly érzékeny-e, mint a szem?

Mivel jó magyar zenészeink kimennek külföldre, szűkséggé válik a gyengébb idegűeknek jönnök helyükbe, a mi egész természetesen, a miért meg hálásnak kell lennünk, mert hisz még nem vagyunk annyira, hogy jó zenészeket neveljünk és ki is tarthassunk.

Hol van nálunk egy jó városi zenekar, a hol klasszikus zenét is művelnének?

Tudtommal csak egy van, Brassóban. (Budapesten még nincs!)

És a cigányok?

Minálunk népzeneészek, külföldön zsinorozott kuriozumok, kik inkább tempitják, semmint fejlesztik a zenei szízlést.

Mivel a katonazenekarok csaknem minden vidéki színházat lefoglaltak, szinte utótrónok lehet nevezni a kolozsvári nemzeti színház intendánsát, ki az első közt volt, kik végre belátták, hogy kell már valamit tenni a hazai zenészekért és nagy áldozatokkal színházához szerződött egy polgári zenekart és ezzel nemcsak segített, hanem példával is járt, melyet, ha követni fognak a többi színházak, úgy a magyar zenészek, valamint a magyar zene jövője is meg lesz alapítva.

Nem oly könnyű feladat volt, hogy mindjárt teljesen sikerüljön is; még csemete, még javítani kell rajta kissé, hogy aztán egy jó kérész alatt idővel egészséges fává nőjje ki magát.

De alig teremteték, már is vannak olyanok, kik nem művészi és nem hazafias szempontból ítélnek, hanem pusztán takarékosság vagy érzékből ellenzik ezt.

De reméljük a legjobbat, Mert, ha itt egy nemzeti színháznál sem sikerül a magyar zenészeknek állást és jövőt kivívni, úgy felvehetők az itt maradtak is a vándorbotot és mehetnek a többi után.

Egy zenebarát.

Akasztófa, mint óvoszer a pestis ellen.

Az „Erdélyi Gazda” legutóbbi számának „Erdélyi gazdasági történelmi szemle” rovatában Szádeczky Lajos dr. egyetemi tanár ismerteteli a Székelyföldön 1717—1719-ben uralkodott éhínséget és felmerült pestist.

Tegnapelőtti lapunkban közöltük Purjesz Zeigmond dr. tanár után Tisza Kálmán egykori miniszterelnök nyilatkozatát.

Érdekesnek tartjuk közölni a lapokból a főkegyezményről, amelyben az

óvó intézkedések között tekintélyes szerep jut az akasztófa.

A rendelet így szól:

A főkegyezményrendelete, a pestis ellen való óvintézkedések szigorú végrehajtása felől. N. S. z. b. 1718. november 16.

Sacrae Caesaris Begiaque Cath. Maies-tatis stb. nomine.

Il'ustrissima, egregia stb. . . .

Jóllehet már egy néhány ízben rationalis praecautiokkal kinek-kinek maga és házaja conservatiojának a mostani pestisi infectio alkalmasatására való elővetése iránt kibocsátott commissiónk által parancsol-tuk, de mind eddig is kevés effectumát tapasztaltuk, mivel minden nap azon pestisi contagio harapozását az tartózkodás vagy vigyázatlanság nélkül való communicatio miatt terjedni szomorúan értjük: annak okáért mind ezeket újabb recipitálván, kegyel-meteknek autoritáta a S. B. Regiaque catholicae Majestatis nobis concessa punctualiter observáltatni igen serio et ultimo parancsoljuk in specie, hogy az Barczáról, Háromszékről, Újvárhelyszékről, vagy más suspectus helyekről senkit is pro autentico legitímált passus és salvus conductus nélkül határában és falujában be ne bocsásson, sőt még nemes embereknek magok jobbágyait a vármegyére jöni, se menni meg ne engedje; passus nélkül valókat érdemek szerént megbüntessék és infectus magokat subdu-cáló és csalárdással járókat deprehendálván, in exemplum felakasztasson de omnibus casibus a gubernumot informálja.

Ha pedig Istennek látogatásából valamely oly inficiálótlan ocelladtatik: kegyel-metek nem csak ex christiana caritate, hanem erga refusionem mutuatorum és hogy annál inkább coarctatassanak, az ocelladt helyek ne kételenitessék az ésség előtt egészséges helyekre magokat kivonni azoknak inficiálásával, de necessarius pro subsistentia, cum omni praecautione providáljon. Ezekre vigyázni és ezeket alattvalóival, mindeneknek ezen parancsolatunkat értésére adván, obser-váltatni, a militaris tisztékkel, kiknek is méltóságos generalis commandans excellentiájától hasonló ordine ment ki, jó corresponden-tiát tartani és azoknak hírével a kisélyek-ben és akasztófa felállításával lineát vonni, melyeken kívül senkinek ne legyen szabad hirtétel és engedelem nélkül járni, sub in-terminatione suspendendi, maga kötelességé-nek lenni tartasi; ellenben, ha a tiszték vigyázatlansága miatt ellenkező dolog történik és valamelyik ezeknek nem observáltatásában deprehendaltatik tisztit s bücsültit amitálja.

Datum Cibinii: e princ. Transilvaniae gubernio 17. Novembris, anno 1715.

G. Sig. Kornis mp. Samuel Köleséri.

(Egykoru másolata Csikvármegye levél tárában.)

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

MENETREND.

Érvényes 1898 évi október hó 1-től.

Kolozsvárról indul Budapest felé:

Gyors v. reggel	5 óra 23 percz.
Szem. v. reggel	7 „ „
Vegy. v. délután	2 „ 10 „
Szem. v. este	6 „ 13 „
Gyors v. éjjel	11 „ 01 „

Brassó felé:

Gyors v. reggel	6 óra 11 percz.
Vegy. v. reggel	8 „ 40 „
Szem. v. este	8 „ 48 „

Csak Tövisig menő:

Vegy. v. délután	2 „ 05 „
Gyors v. este	11 „ 10 „

Deés felé:

Szem. v. reggel	7 óra 25 percz.
Vegy. v. délután	4 „ 38 „

Kolozsvárra érkezik.

Bánffy-Hunyadról:

Vegy. v. délután	4 óra 58 percz.
------------------	-----------------

Budapestre:

Szem. v. este	8 óra 33 percz.
Gyors v. este	10 „ 37 „
Gyors v. reggel	5 „ 55 „
Szem. v. reggel	6 „ 59 „

Csucsáról:

Vegy. v. reggel	6 óra 14 percz.
-----------------	-----------------

Kolozsvárra Brassóból:

Szem. v. reggel	6 óra 45 percz.
Vegy. v. délután	5 „ 24 „
Gyors v. este	10 „ 46 „

Tövisről:

Szem. v. reggel	4 óra 35 percz.
-----------------	-----------------

Deésről:

Szem. v. délután	9 óra 14 percz.
Vegy. v. délután	3 „ 50 „

Szamosvölgyi vasut.

Kolozsvárról indul:

Szem. v. délután	7 óra 25 percz.
Vegy. v. délután	4 „ 38 „

Deésre érkezik:

Szem. v. délután	9 óra 14 percz.
Vegy. v. este	7 óra 04 percz.

Deés - Zilah.

Deésről indul:

Vegy. v. délután	9 óra 30 percz.
------------------	-----------------

Zilahra érkezik:

Vegy. v. délután	1 óra 59 percz.
------------------	-----------------

Deés Beszterce.

Deésről indul:

Vegy. v. délután	9 óra 45 percz.
Vegy. v. este	7 óra 24 percz.

Beszterczére érkezik:

Vegy. v. délután	12 óra 25 percz.
Vegy. v. este	9 óra 56 percz.

Beszterce - Zilah - Kolozsvár.

Beszterczéről indul:

Vegy. v. délután	12 óra 48 percz.
Vegy. v. éjjel	4 óra 29 percz.

Deésre érkezik:

Vegy. v. délután	3 óra 18 percz.
Vegy. v. reggel	6 óra 48 percz.

Zilahról indul:

Vegy. v. délután	11 óra 00 percz.
------------------	------------------

Deésre érkezik:

Vegy. v. délután	3 óra 33 percz.
------------------	-----------------

Deésről indul:

Szem. v. délután	3 óra 50 percz.
Vegy. v. reggel	7 óra 03 percz.

Kolozsvárra érkezik:

Szem. v. délután	5 óra 40 percz.
Vegy. v. délután	9 óra 29 percz.

Elágazások.

Marosvásárhelyre Kocsárdról indul:

Vegy. v. reggel	2 óra 30 percz.
Szem. v. délután	8 óra 10 percz.
Szem. v. délután	3 óra 11 percz.
Szem. v. este	10 óra 59 percz.

Maros-Ludasról Beszterce felé indul:

Vegy. v. reggel	4 óra 00 percz.
Tv. sz. sz. délután	9 óra 10 percz.
Tv. sz. sz. délután	4 óra 20 percz.

Aranyos-Gyéresről Tordára indul:

Szem. v. délután	7 óra 33 percz.
Vegy. v. délután	11 óra 00 percz.
Vegy. v. délután	5 óra 00 percz.
Szem. v. este	10 óra 21 percz.

Aranyos-Gyéresről Tordára érkezik:

Szem. v. reggel	7 óra 55 percz.
Vegy. v. délután	11 óra 22 percz.
Vegy. v. délután	5 óra 22 percz.
Szem. v. este	10 óra 43 percz.

Tövisről Arad felé indul:

Szem. v. délután	2 óra 00 percz.
Vegy. v. este	8 óra 11 percz.
Gyors v. reggel	3 óra 33 percz.
Szem. v. reggel	3 óra 43 percz.
Vegy. v. délután	8 óra 55 percz.

ez csak Gyulafehérvárig megy — azontul meg-szűnik

Piskiből Petrozsény felé indul:

Szem. v. reggel	6 óra 10 percz.
Vegy. v. délután	11 óra 48 percz.
Vegy. v. délután	4 óra 00 percz.
Vegy. v. éjjel	11 óra 00 percz.

Piskiből Vajda-Hunyad felé indul:

Tv. sz. sz. reggel	6 óra 15 percz.
Vegy. v. délután	10 óra 53 percz.
Tv. sz. sz. délután	4 óra 25 percz.
Vegy. v. este	10 óra 28 percz.

Küküllőszögről D.-Szt.-Márt. Bonyha felé ind.

Vegy. v. reggel	3 óra 20 percz.
Vegy. v. délután	9 óra 20 percz.

Kiskapusról Nagyszeben felé indul:

Szem. v. éjjel	2 óra 20 percz.
Tv. sz. sz. reggel	4 óra 43 percz.
Szem. v. délután	11 óra 25 percz.
Vegy. v. este	7 óra 10 percz.

Segesvárról Székelyudvarhely felé indul:

Vegy. v. reggel	3 óra 22 percz.
Vegy. v. délután	11 óra 08 percz.

Brassóból Seps Szentgyörgy, Kézdivásárhely felé indul:

Szem. v. reggel	5 óra 19 percz.
Vegy. v. reggel	8 óra 50 percz.
Szem. v. délután	3 óra 15 percz.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kolozsvár, okt. 29.

— **Gyümölcs bemutatás.** Az Erdélyi Kertészeti Egyesület f. hó 29-én délután fogja megnyitni az idénre tervezett gyümölcs bemutatását. Eddig közel kétszáz fajta alma és körtve érkezett be és remélhető, hogy a gyümölcsészettel foglalkozók további érdeklődése mellett sikerülni fog a gyűjteményt a kívánalmaknak megfelelőleg kiegészíteni. A szakosztály azt a szíves kérést intézi a gyümölcsészethez, hogy a bemutatásra, vagy meghatározásra szánt gyümölcsöket, (alma, körtve, szőlő) küldjék Biró János gyógyszerészhez, mint a kertészeti egyesület pénztárnokához (Kolozsvár Trecsintér), ki azokat nyugtatja és rendeltetési helyére fogja juttatni. A kinek előző gyümölcse van, abból küldjön 3 db. mintát, tudassa az eladható mennyiséget, az árat mázsza, vagy hektoliterenként és a szakosztály díjmentesen fogja közvetíteni az eladást. A bemutatás minden szombat és vasárnap délután 2-től 5-ig lesz nyitva, hat hétig. (Szentgyörgy utcán, a gazdák hitelszövetke-

zete épületében.) Vasárnaponként délelőtt is tart a szakosztály, mire szívesen meghívja a gyümölcsészeket érdeklődőket.

— **Püspöki látogatás.** Dr. Szabó János Sz. Ujvári g. kath. püspök a napokban, Deésen a főispánnal látogatást tett, egyúttal meglátogatta az ottani g. kat. esperest is, mely alkalommal a katólikusok új templomát is megsejmelte.

A püspököt igen kellemesen lepte meg a modern épület, valamint külső gondozása, de különösen annak belső rendezése, mely már a befőzéshez közel áll.

Megemlítsük még, hogy a templom 15 évi eredményes szerény gyűjtésekből, a hívek adakozásából és e célra tartott nép-ünnepélyekből begyűlt összegekből épült fel.

E templom felépítése — a nép beisme-rese szerint is — kizárólag Velle esperes érdeme, ki egész tevékenységét az egyházi ügyeknek szenteli, mint pap s megyebizott-sági tag stb. de kifogástalan hazafiságával is nagy népszerűségnek örvend, és a püs-pökségnek is igen kedvelt egyénisége. Szemle után a püspök a legmeglehetőbb szavakban fejte ki teljes elismerését s köszönetét és ki-tüntetést megdicsőít az esperest lankadatlan fáradságért, buzgó egyházi működéséért és az elért eredményért.

— **A Kronstädter Zeitung sajtópere.**

M.-Vásárhelyről írják: A Kr. Z. idoi márcz. 16-án vezércikkben megtámadta a ma-gyarokat és Maurer Mihály főispánt. A fő-ispán sajtópert indított a lap ellen és a tár-gyalás tegnap folyt le. A törvényszék Szent-márjai Dezső elnöklése alatt Dicső Béla és Köllő István bírákból alakult meg. A vádat Kozma Gyula kir. főügyész képviselte, míg a vádlottak Dörschlag Rudolf szerkesztő és Göth Frigyes kiadó volt. Az inkriminált cikk harmadik bekezdése így szól: A cs. és kir. kamarás Maurer Mihály főispán ur nem áta-lotta a piacra lézengő gézengúzok közt megjelenni s azokat felzigazga, a rendőrség eljárását ócsárolva fegyelmi kereset indítá-sával fenyegetőzött, a miért sok éjjel kiál-tással jutalmaztatott. Csodálkozunk, hogy a rendőrség őt is le nem tartóztatta. Kozma Gy. főügyész, vádló röviden ismertetni az ügyet s a vádlottak elítélését kéri nyilvános becsületsértésért, Dörschlag R. védbeszédében mentegődzik, hogy ő csak a magán embert támadta meg. Megjegyzik különben, hogy az eset előtt 3 héttel a főispán még nagy ba-rátságban állt a szászokkal és be is tiltotta volt a márcz. 15-iki ünnepélyeket s csak azért engedett, mert az ablakát beakarták verni. Különben a felelősséget elvállalja.

Az esküdtészek aztán 12 igen-nel a fe-lőlő szerzőt állapítja meg Dörschlag szemé-lyben. 10 szóval 2 ellenében a nyilvános becsületsértés büntetést állapítja meg és 11 szóval 1 ellenében ebben vétkesnek mondja ki. A kiadót, Göth Frigyes 6 szóval 6 elle-nében felmentették. E verdikt alapján hozta meg a kir. törvényszék ítéletét, a mely szer-int Dörschlag Rudolf a nyilvános becsület-sértésért 3 havi fogházra, 100 ft pénzbün-tetésre, esetleg további 20 napi elzárásra s a költségek megtérítésére ítéltetett. A lap kaucziójából pedig 1000 ft elkoboztatik s az ítéletet sajtó lapjában a Kr. Z.-ban s még más két lapban közreadni köteles. Az elítelt semmiségi panaszt jelentett be. Még csak azt jegyezz meg, hogy Dörschlag ur még azon is csodálkozik cikkében, hogy márcz. 15-ikét még mindig büntetlentl ünnepelhetik a ma-gyarok. B. E.

— **Legett Szeszgyár.** Éled város a Kolozsvár-Nagyvárad vasut vonalban fekszik. Mint — tudósítónk jelenti — nagy veszedelem fenyegette Éled lakosságát. A város közepén levő Léderer-féle szeszgyár padlásán tűz támadt. A lángok hamar kiszaptak a zsindely tetőre, honnét a kamrába röpönt a tüzes pernye s ott felgyújtotta a hordóban álló szeszszeszletet. A túzoltóság megfeszített erővel küzdött a veszedelem ellen, de a lán-gok elpusztították rövid félóra alatt a gyár egész épületét. A város lakossága mondhat-lan rémületbe esett, az időnkinti detonációk következtében apróra zuzták a közeli házak ablakait. A legett épület teljes értékben biztosítva volt. A tűz valószínűleg gondat-lanság folytán keletkezett.

— **Új eljárás bakteriummentes ivóvíz előállítására.** Nem nehéz a vizet bakterium-mentessé tenni, de csaknem soha sem sikerül, a fertőlenítő szert a vízből eltávolítani vagy azt elérni, hogy észrevehetetlen legyen. Ha brom-vizet adunk az ivóvízhez, úgy 5 percz alatt valamennyi a vízben levő bakterium elpusz-tul; a bromot 5 percz múlva ammoniak se-gélyével ártalmatlanná tehetjük, úgy hogy tiszta és izteles jó viz áll rendelkezésünkre. Egy liter vízre 0.06 gramm brom elegendő. Aján-latos a következő oldat: 100 gramm víz, 20 gramm bromkáli, 29 gramm brom. Igen ke-mény és nagyon piszkos folyó- vagy moosár-vízhöz annyi bromot kell adni, hogy az ál-dal gyengén sárgás színt legyen. A brom eltávolítására ugyanannyi mennyiségű kilencz százalékos ammoniak szolgál.

— **Mikor aratnak a földön?** Mindig. Januárban, mikor nálunk hó borít mindent, nagyban folyik az aratás Ausztráliában. Feb-ruárban India és Felső-Egyiptom egy része lát az aratáshoz. Alsó-Egyiptomban márczius-ban végződik; áprilisban folyik az aratás Cyprus szigetén, Persiában, Kis-Ázsiában, Mexikóban és Kuba szigetén. Májusban kertül a sor Algír, Közép-Ázsiára, Kína, Japán, Mexikó és amerikai Egyesült-Államok egy részére. Junius havában aratnak a dunai

államok, Magyarország, Görögország, Dél-Oroszország, Itália, Spanyolország, Portugália, Franciaország déli részén és az amerikai államok közül többben. Juliusban arat Német-ország, Ausztria, Franciaország északi része, Svájc, Svéd-, és Norvégország. Szeptemberben Észak-Oroszország. November és deczember-ben Észak-Ausztráliában, Peru, Dél-Afrika és Alsó-Indiában végzik az aratást.

— **Várkonyi a fog**